Amser i Siarad Iechyd Cyhoeddus Cymru | Time to Talk Public Health Wales

Iechyd Cyhoeddus Cymru | Public Health Wales

Amser i Siarad Iechyd Cyhoeddus

Mis Chwefror 2023 Canfyddiadau Arolwg Panel

Cyhoeddwyd: Ebrill 2023

Cefndir

- Mae **Amser i Siarad Iechyd Cyhoeddus** yn banel cynrychioliadol cenedlaethol o drigolion Cymru a sefydlwyd gan Iechyd Cyhoeddus Cymru i alluogi ymgysylltiad rheolaidd â'r cyhoedd i lywio polisi ac ymarfer iechyd y cyhoedd.
- Ar hyn o bryd yn ei gyfnod peilot, nod y panel yw recriwtio sampl cynrychioliadol cenedlaethol o drigolion 16+ oed i gymryd rhan mewn arolygon misol a rhoi cipolwg ar faterion iechyd y cyhoedd allweddol.
- Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno canfyddiadau arolwg Chwefror - Mawrth 2023, ac mae'n ymdrin â materion gan gynnwys sgrinio, cynaliadwyedd, ymgyrchoedd a phryderon cyfredol. Chafodd cwestiynau ei gofyn hefyd ar amgylcheddau bwyd a phwysau iach a fydd canfyddiadau o'r cwestiynau hyn yn cael ei defnyddio i gefnogi Iechyd Cyhoeddus Cymru yn ein gwaith a fydd yn cael a'u cyhoeddi yn ddiweddarach.
- Oni nodir yn wahanol, cafodd data eu pwysoli i adlewyrchu demograffeg y boblogaeth genedlaethol. Mae Atodiad 1 yn rhoi dadansoddiad demograffig o holl aelodau'r panel a wahoddwyd i gwblhau'r arolwg, dadansoddiad demograffig o'r 1,007 o gyfranogwyr a gwblhaodd yr arolwg, a chrynodeb o ddulliau'r prosiect.
- Rydym yn ddiolchgar iawn i drigolion Cymru sydd yn rhoi o'u hamser gwerthfawr i gymryd rhan yn y panel.

Pwyntiau Cryno

- Cymerodd 1,007 o bobl ran yn arolwg mis Chwefror - Mawrth 2023 (6 Chwefror – 26 Mawrth).

Sgrinio

- Sgrinio Serfigol Cymru oedd y rhaglen sgrinio fwyaf hysbys (83%).
- Rhaglenni Sgrinio Serfigol Cymru a Bron Brawf Cymru Iechyd Cyhoeddus Cymru oedd y rhai mwyaf hysbys i'r boblogaeth (56%).
- Nid oedd 28% o bobl yn ymwybodol bod y datganiad canlynol yn anghywir 'mae sgrinio ar gyfer pobl sydd â symptomau cyflwr penodol'.
- Nid oedd 74% o bobl yn ymwybodol bod y datganiad canlynol yn anghywir 'byddwch yn cael eich gwahodd yn awtomatig ar gyfer y profion sgrinio yr ydych yn gymwys ar eu cyfer, ni waeth a ydych wedi cofrestru gyda meddyg teulu ai peidio'.

Cynaliadwyedd

- Mae 81% o bobl yn bryderus (40% yn bryderus iawn) am newid hinsawdd.
- Roedd 72% o bobl yn cytuno (21% yn gryf) mai eu cyfrifoldeb nhw yw gwneud rhywbeth am newid hinsawdd.
- Roedd 90% o bobl yn cytuno (54% yn gryf) bod angen i fusnesau mawr fel archfarchnadoedd wneud mwy i helpu pobl i newid eu hymddygiad.
- Mae 28% o bobl wedi clywed am Ddeddf Llesiant Cenedlaethau’r Dyfodol (Cymru) 2015.

Ymgyrchoedd Iechyd Cyhoeddus Cymru

- Mae 54% o bobl wedi gweld negeseuon Iechyd Cyhoeddus Cymru am dderbyn brechlyn atgyfnerthu rhag y ffliw a/neu COVID-19.
- Mae 27% o bobl wedi gweld negeseuon Iechyd Cyhoeddus Cymru am aros yn iach yn ystod yr argyfwng costau byw.

Amser i Siarad Iechyd Cyhoeddus Cymru | Time to Talk Public Health Wales

GIG Cymru NHS Wales | Iechyd Cyhoeddus Cymru Public Health Wales

Sgrinio

Mae'r GIG yn cynnig profion sgrinio i bobl trwy gydol eu bywydau pan fyddant yn dod yn gymwys am y gwahanol raglenni.

Sgrinio

Cyn heddiw, a oeddech chi wedi clywed am y rhaglenni sgrinio canlynol? Os 'oeddwn', a oeddech yn gwybod eu bod yn cael eu darparu gan Iechyd Cyhoeddus Cymru?*^

	Yn gyfarwydd â'r rhaglen ac yn gwybod ei bod yn cael ei darparu gan Iechyd Cyhoeddus Cymru	Yn gyfarwydd â'r rhaglen ond ddim yn gwybod ei bod yn cael ei darparu gan Iechyd Cyhoeddus Cymru	Ddim yn gyfarwydd â'r rhaglen
Sgrinio Smotyn Gwaed Newydd-anedig Cymru	15%	8%	77%
Sgrinio Clyw Babanod Cymru	21%	14%	64%
Sgrinio Llygaid Diabetig Cymru	27%	11%	61%
Sgrinio Serfigol Cymru	56%	27%	16%
Bron Brawf Cymru	56%	22%	21%
Sgrinio Coluddion Cymru	49%	16%	34%
Sgrinio Ymlediadau Aortig Abdomenol Cymru	14%	4%	82%

*Yn gyfarwydd â'r rhaglen ond mae'n well ganddynt beidio â dweud a ydynt yn gwybod bod y rhaglen wedi'i darparu gan Iechyd Cyhoeddus Cymru: ≤1%

^Gwell gennyf beidio â dweud: <1% ar gyfer pob datganiad

Sgrinio

Nodwch a ydych yn credu bod y datganiadau hyn yn wir neu'n ffug.*

	Gwir	Ffug	Ddim yn gwybod	Ateb cywir
Penderfyniad personol yw dewis cael prawf sgrinio	92%	4%	4%	Gwir
Nid yw profion sgrinio 100% yn gywir. Hyd yn oed os ydych wedi cymryd rhan mewn sgrinio, dylech gysylltu â'ch meddyg teulu os oes gennych symptomau cyflwr penodol	87%	5%	8%	Gwir
Mae sgrinio yn ffordd o gael gwybod os oes gan berson fwy o siawns o fod â phroblem iechyd. Gallwch gael gwybod o broblem yn gynnar, mae hyn yn golygu bod y driniaeth yn fwy tebygol o fod yn llwyddiannus	96%	2%	2%	Gwir
Mae sgrinio ar gyfer pobl sydd â symptomau cyflwr penodol	22%	72%	6%	Ffug
Cewch eich gwahodd yn awtomatig am y profion sgrinio yr ydych yn gymwys amdanynt, p'un a ydych wedi eich cofrestru gan feddyg teulu ai peidio	33%	26%	41%	Ffug

*Gwell gennyf beidio â dweud: <1% ar gyfer pob datganiad

Cynaliadwyedd

Ydych chi wedi clywed am Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015?*

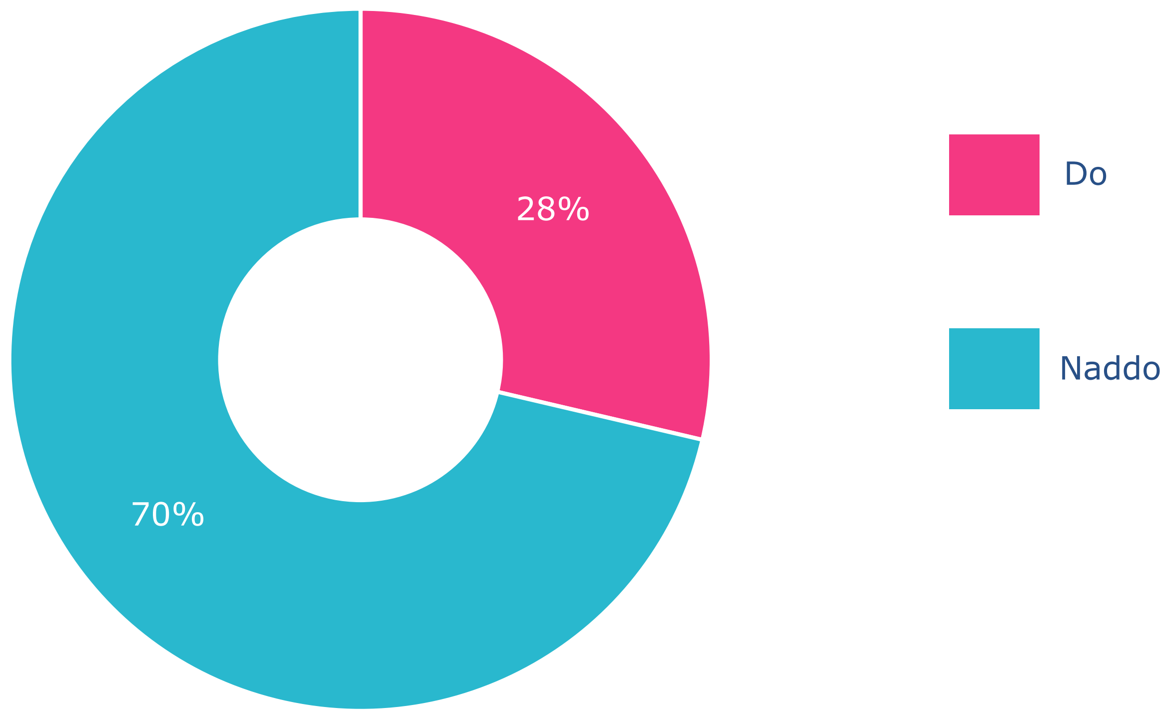

*Gwell gennyf beidio â dweud: 2%

Newid Hinsawdd

Faint ydych chi'n pryderu am newid hinsawdd?*

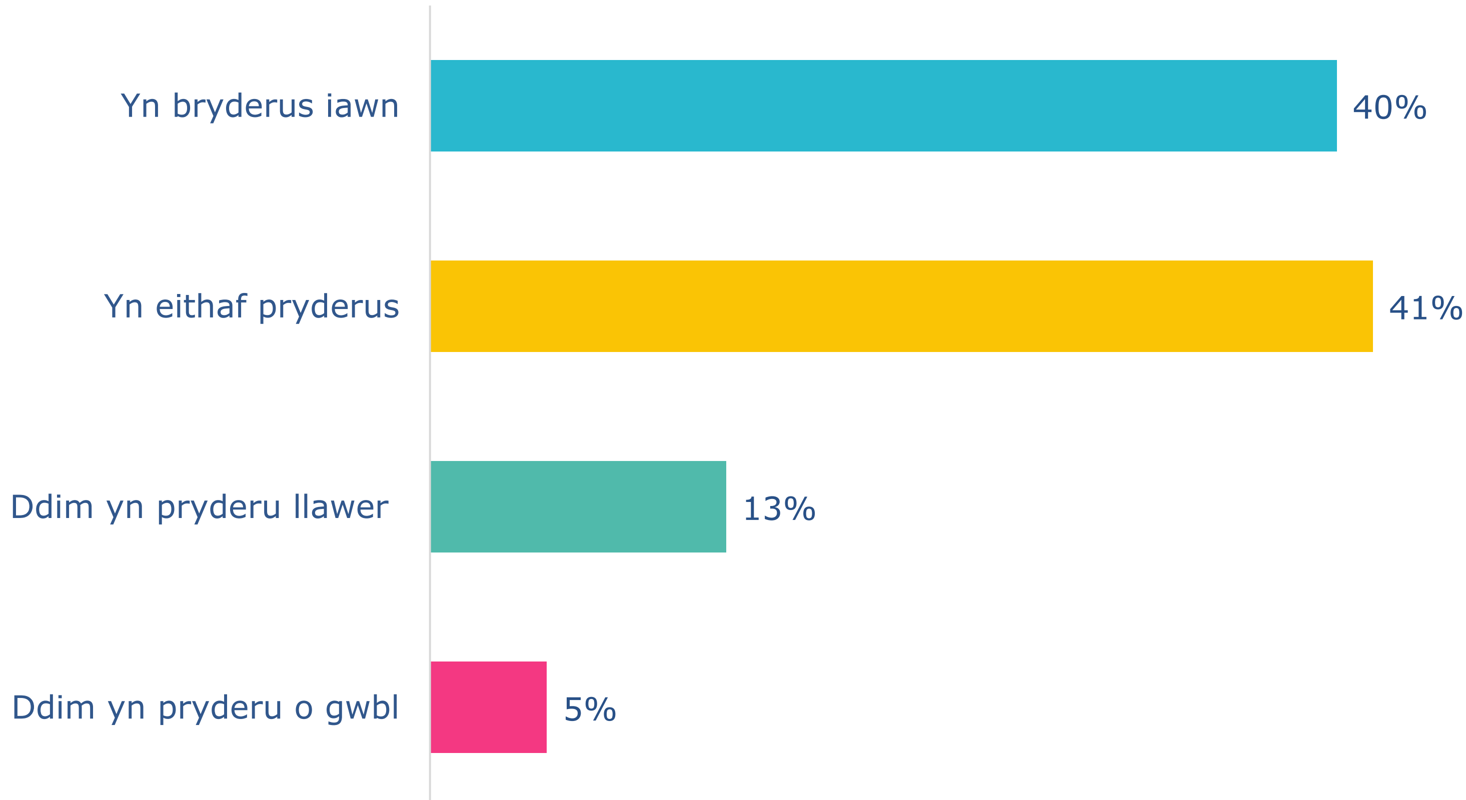

*Gwell gennyf beidio â dweud, Nid wyf yn credu mewn newid hinsawdd: 1%

Newid Hinsawdd

Ydych chi wedi profi unrhyw rai o'r canlynol yn ystod y 5 mlynedd ddiwethaf?*

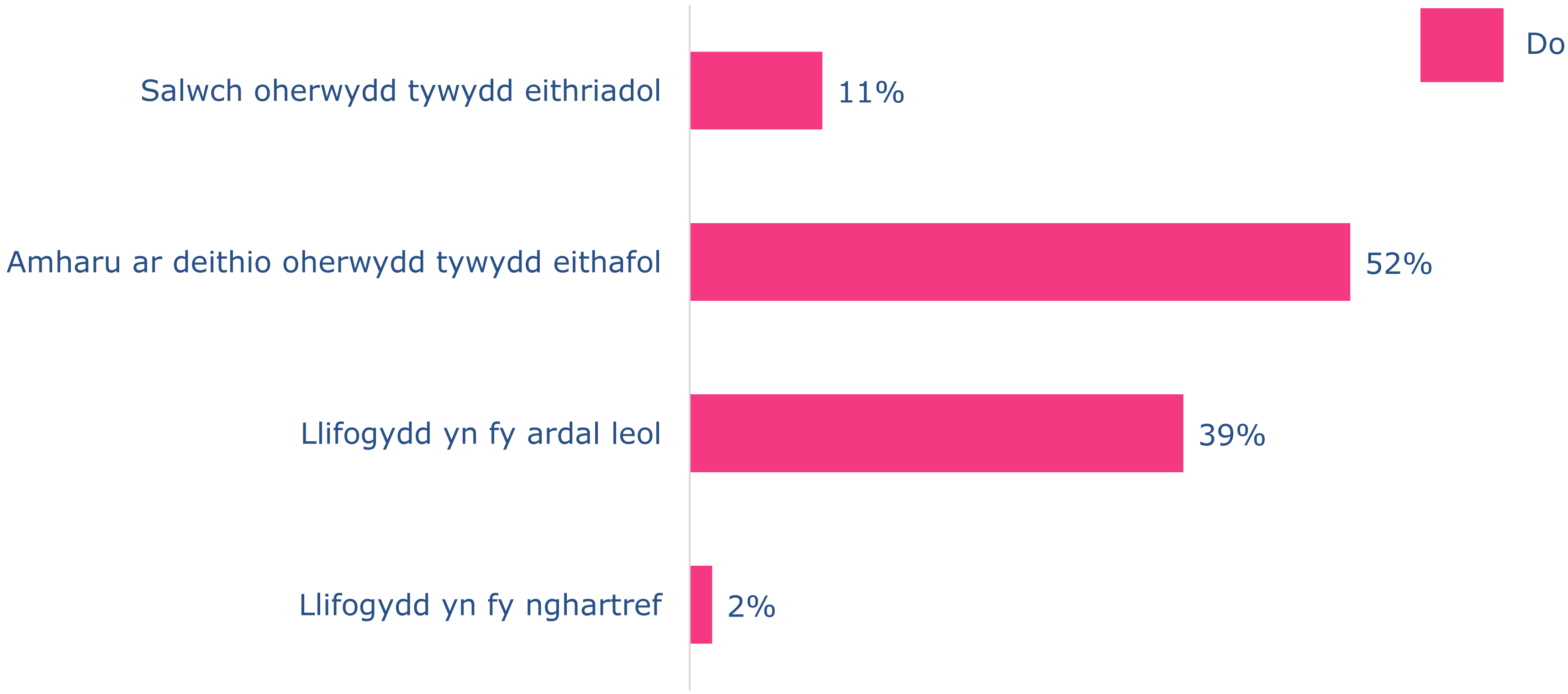

*Gwell gennyf beidio â dweud: 1% ar gyfer pob datganiad

Newid Hinsawdd

Faint ydych chi'n cytuno neu'n anghytuno gyda'r datganiadau canlynol ?*

	Cytuno'n gryf	Cytuno	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	Anghytuno	Anghytuno'n gryf
Fy nghyfrifoldeb i yw gwneud rhywbeth am newid hinsawdd	21%	51%	19%	7%	2%
Mae angen i fusnesau mawr fel archfarchnadoedd wneud mwy i helpu pobl i newid eu hymddygiad	54%	36%	6%	1%	2%
Mae'r rhan fwyaf o'r bobl rwyf yn eu hadnabod yn cymryd camau i daclo newid hinsawdd	5%	31%	30%	29%	4%
Nid yw'r rhan fwyaf o bobl yng Nghymru yn gwneud llawer i helpu i daclo newid hinsawdd	7%	31%	39%	18%	2%
Mae'r cyfryngau yn gorliwio effeithiau newid hinsawdd	6%	16%	21%	34%	23%
Mae cymaint o wybodaeth yn gwrth-ddweud ei gilydd am newid hinsawdd mae'n anodd gwybod beth i'w gredu	10%	35%	16%	26%	13%

*Gwell gennyf beidio â dweud: ≤2% ar gyfer pob datganiad

Pryderon Cyfredol

Pryderon Cyfredol

Dros yr wythnos ddiwethaf, faint mae'r materion canlynol wedi bod yn eich poeni chi?*

	Llawer	Ychydig	Dim o gwbl
Eich sefyllfa ariannol	31%	46%	23%
Costau byw	41%	48%	11%
Eich iechyd meddwl a’ch llesiant	24%	44%	32%
Eich gallu i wresogi eich cartref	24%	42%	33%
Newid hinsawdd	24%	44%	31%
Llifogydd	2%	13%	85%
Eich diogelwch personol	8%	28%	64%

*Gwell gennyf beidio â dweud: ≤1% ar gyfer pob datganiad

Ymgyrchoedd Iechyd Cyhoeddus Cymru

Ymgyrchoedd

Ydych chi wedi gweld unrhyw negeseuon gan Iechyd Cyhoeddus Cymru yn ddiweddar am y canlynol?...?*

Do

Naddo

Amddiffyn a gwella eich llesiant meddyliol

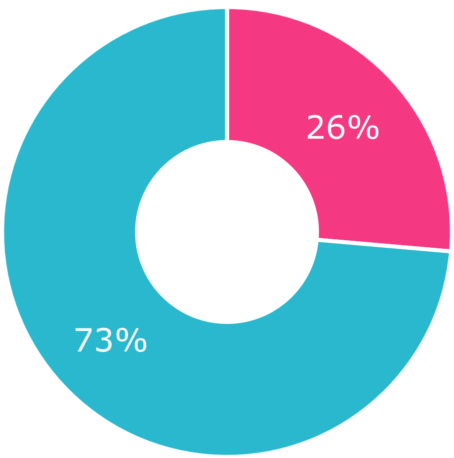

Aros yn iach yn ystod yr argyfwng costau byw

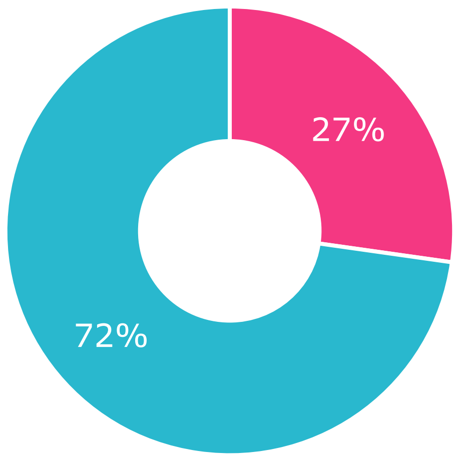

Cael brechlyn atgyfnerthu ffiw a/neu COVID-19

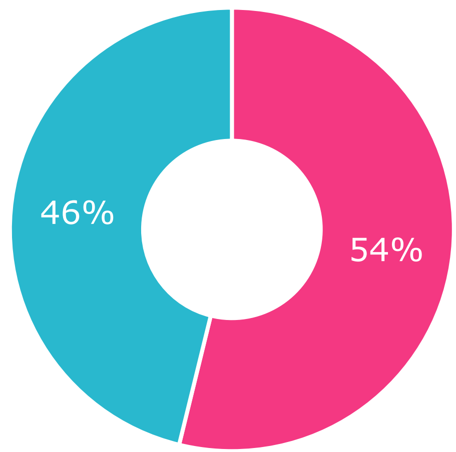

Deall y gall brechlyn y ffliw helpu i atal haint eilaidd fel Strep A

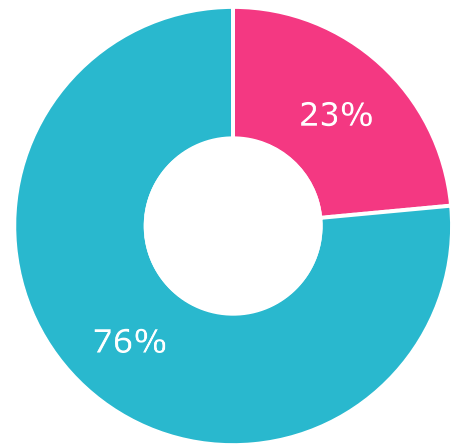

*Gwell gennyf beidio â dweud: ≤1% ar gyfer pob datganiad

Gwybodaeth Ychwanegol

Gofynnwyd cwestiynau am amgylcheddau bwyd, pwysau iach, a Ymgyrch Pwysau Iach Byw’n Iach yn yr arolwg. Bydd canfyddiadau o'r rhain yn cael eu defnyddio'n fewnol i ddechrau ac adroddir arnynt mewn allbynnau yn y dyfodol.

GIG CYMRU NHS WALES | Iechyd Cyhoeddus Cymru | Public Health Wales

Amser i Siarad Iechyd Cyhoeddus *Cymru* | Time to Talk Public Health *Wales*

Eisiau bod yn rhan o'r Panel?

Mae recriwtio i Banel Iechyd y Cyhoedd Amser i Siarad yn barhaus gan ein bod am siarad ag ystod eang o unigolion ledled Cymru.

Os ydych chi'n byw yng Nghymru ac yn 16+ oed, dyma'ch cyfle i gael eich clywed.

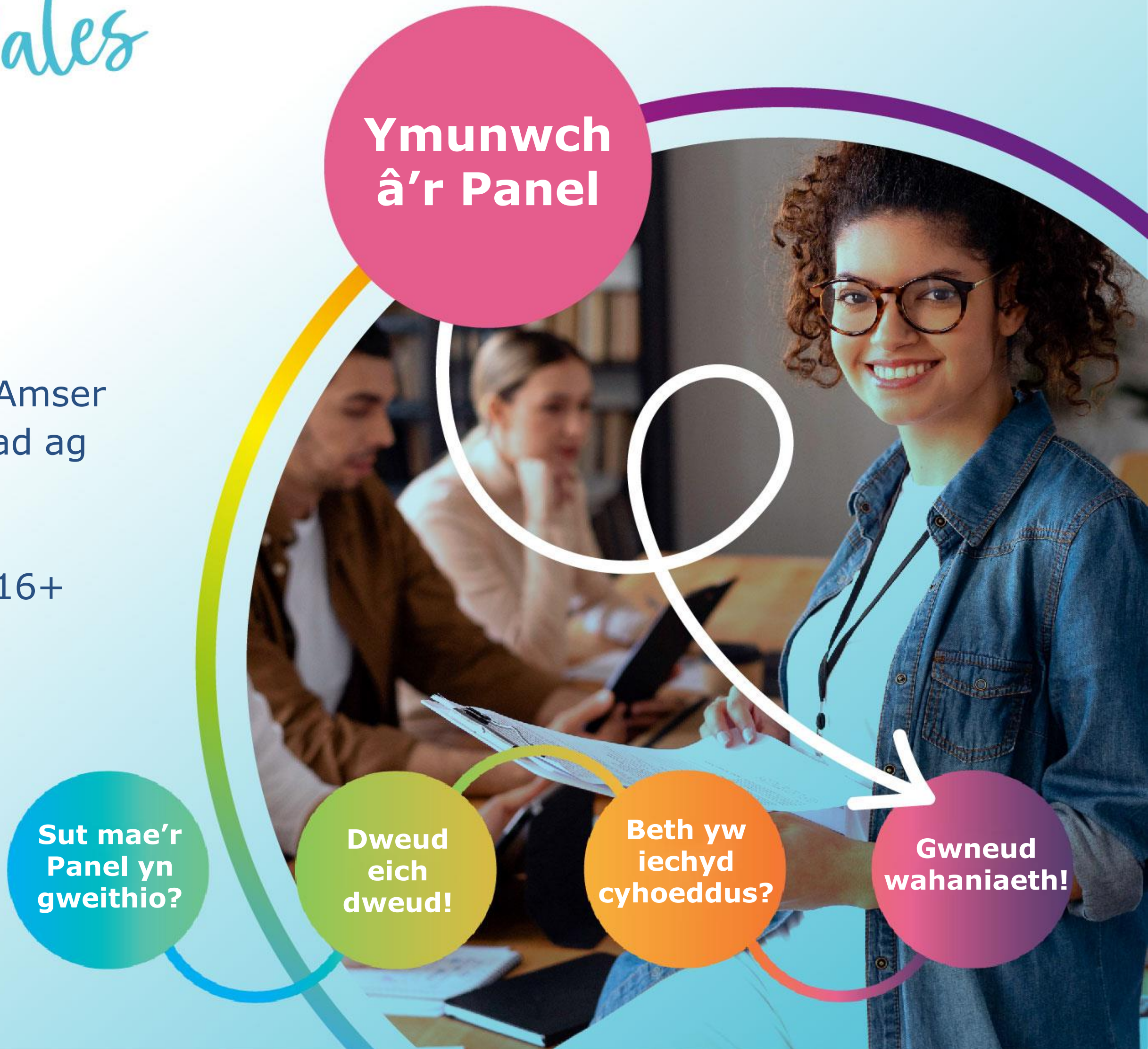

SiaradICCymru.com

01663 761976

SiaradICCymru@wales.nhs.uk

Iechyd Cyhoeddus Cymru
Public Health Wales

icc.gig.cymru

SiaradICCymru@wales.nhs.uk

02920 227744

Iechyd Cyhoeddus Cymru

@IechydCyhoeddus

Eisiau dysgu mwy am sut i fyw bywyd iach a llewyrchus?

Eisiau darganfod sut i helpu eich cymuned i ffynnu?

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn gweithio i ddiogelu a gwella iechyd a llesiant a lleihau anghydraddoldebau iechyd i bobl yng Nghymru.

World Health Organization Collaborating Centre • On Investment for Health and Well-being •

Tîm y Prosiect: Dr Catherine Sharp | Yr Athro Karen Hughes

Polisi ac Iechyd Rhyngwladol, Canolfan Gydweithredol Sefydliad Iechyd y Byd (WHO CC) ar Fuddsoddi ar gyfer Iechyd a Llesiant

Amser i Siarad Iechyd Cyhoeddus Cymru | Time to Talk Public Health Wales

GIG CYMRU NHS WALES | Iechyd Cyhoeddus Cymru | Public Health Wales

Atodiad

Demograffeg – Panel a Sampl

Dulliau

Demograffeg y Sampl Panel

Iechyd Cyhoeddus Cymru
Public Health Wales

		Sampl Panel N=2,555		Sampl Arolwg N=1,007		Poblogaeth*
Rhyw*	Gwryw	882	35%	332	33%	49%
	Benyw	1639	64%	666	66%	51%
	Arall	34	1%	9	1%	- $
Oedran (blynyddoedd)*	16-29	387	15%	122~	12%	21%
	30-49	921	36%	294	29%	29%
	50-69	833	33%	396	39%	31%
	70+	414	16%	195	19%	19%
Cwintel amddifadedd^	1 (Most)	451	18%	158	16%	19%
	2	496	19%	203	20%	20%
	3	522	20%	205	20%	21%
	4	529	21%	209	21%	21%
	5 (Least)	557	21%	232	23%	20%

*16+ oed Cyfwerthoedd poblogaeth o: ONS Amcangyfrifon o boblogaeth y DU, Cymru a Lloegr, yr Alban a Gogledd Iwerddon. Canol 2020. www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/populationestimates/datasets/populationestimatesforukenglandandwalesscotlandandnorthernireland; ^Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru 2019.https://www.llyw.cymru/mynegai-amddifadedd-lluosog-cymru-diweddariad-llawn-ir-mynegai-gyda-graddfeydd-2019; $Data heb fod ar gael; ~Cwblhaodd 41 o ymatebwyr 16-29 oed yr arolwg a chawsant eu gwahodd i ymuno â'r panel. Er eu bod wedi'u cynnwys yn niferoedd sampl y panel, nid ydynt wedi'u recriwtio'n llawn eto.

Demograffeg y Sampl Panel

		Sampl Panel N=2,592		Sampl Arolwg N=1,007		Poblogaeth*
Ethnigrwydd^	Gwyn	2486	96%	972	97%	95%
	Ethnigrwydd cymysg	28	1%	12	1%	1%
	Asaidd neu Asaidd Pryndeinig	38	1%	10	1%	2%
	Du, Affricanaidd, Caribïaidd, Du Cymraeg neu Du Prydeinig	16	1%	1	<1%	1%
	Ethnigrwydd arall	15	1%	6	1%	1%
	Gwell gennyf beidio â dweud	9	<1%	6	1%	- $
Bwrdd Iechyd#	BIP Aneurin Bevan	425	16%	177	18%	19%
	BIP Betsi Cadwaladr	587	23%	211	21%	22%
	BIP Caerdydd a'r Fro	443	17%	180	18%	16%
	BIP Cwm Taf Morgannwg	343	13%	123	12%	14%
	BIP Hywel Dda	345	13%	141	14%	12%
	BI Addysgu Powys	124	5%	48	5%	4%
	BIP Bae Abertaw	325	13%	127	13%	12%

*16+ oed; ^Mae amcangyfrifon ethnigrwydd y boblogaeth ar gyfer pob oed oherwydd nad oes data ar gael ar gyfer trigolion 65+ oed nad ydynt yn Wyn; Ystadegau Cymru https://statscymru.llyw.cymru/Catalogue/Equality-and-Diversity/Ethnicity; $$Data heb fod ar gael. #Amcangyfrifon poblogaeth 16+; Ystadegau Cymru, https://statscymru.llyw.cymru/Catalogue/Population-and-Migration/Population/Estimates/Local-Health-Boards/populationestimates-by-lhb-age; BIP – Bwrdd Iechyd Prifysgol.

Dulliau

- Gosodwyd targed o 2,500 o aelodau'r panel er mwyn cael sampl arolwg misol o tua 1,000 o ymatebion, gydag amcangyfrif o gyfraddau ymateb i arolygon misol yn uchafswm o 50%.
- I gyrraedd ystod o unigolion, defnyddiwyd tri dull recriwtio:
  - Ffon
  - Cyfryngau cymdeithasol
  - Wyneb yn wyneb
- Cafodd cwmni ymchwil i'r farchnad proffesiynol (DJS Research Limited) ei gaffael i gynnal y recriwtio a'r arolygon misol.
- Defnyddiwyd samplu cwota haenog wrth recriwtio dros y ffôn ac wyneb yn wyneb. Cwotâu wedi'u cymhwyso i:
  - Daearyddiaeth (Bwrdd Iechyd)
  - Oed
  - Rhyw
  - Cwintel Amddifadedd (MALC*)
- Roedd targedu cyfryngau cymdeithasol yn canolbwyntio ar fylchau demograffig mewn recriwtio.
- Cwblhaodd aelodau'r panel arolwg recriwtio cychwynnol a gofynnir iddynt gwblhau arolygon 15-20 munud bob yn ail mis. Cynhelir arolygon ar-lein neu dros y ffôn bob yn ail fis, yn dibynnu ar ddewis y sawl sy’n cymryd rhan.

*Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru.

Mae rhagor o fanylion methodolegol ar gael ym mhrotocol y prosiect.

Dulliau – Arolwg Bob yn Ail Fis

- Ar gyfer pob arolwg, gwahoddir holl aelodau'r panel i gwblhau'r holiadur trwy'r dull y maent yn ei ffafrio (ffôn neu ar-lein). Rhoddir tair wythnos i aelodau'r panel gwblhau'r arolwg. O fewn yr amserlen honno, nodir bylchau yn y proffil demograffig i gyflawni sampl sy'n cynrychioli'r genedl, ac anfonir nodiadau atgoffa i gwblhau'r arolwg.
- Er mwyn cynyddu cynrychiolaeth y grwpiau hynny o bobl na chlywir ganddynt yn aml, cynhelir hyd at 100 o gyfweliadau wyneb yn wyneb fesul arolwg gyda grwpiau a bennwyd ymlaen llaw. Gwahoddir yr unigolion hyn i gwblhau'r arolwg ac yna i ymuno â'r panel.
- Cwblhaodd y cyfranogwyr (N=1,007) arolwg Chwefror/Mawrth drwy'r dulliau canlynol:

Dull Cyfranogiad	n	%
Ar-lein	788	78%
Ffôn	178	18%
Wyneb yn wyneb	41	4%